

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-66)

18 HAZİRAN (2025) ULUSLARARASI NEFRET SÖYLEMİYLE MÜCADELE GÜNÜ

Nefret söylemi; bireylerin etnik kökeni, dini, cinsiyeti, yeti kaybı, yaşı ya da diğer kimlik özelliklerine dayanarak hakarete, dışlanmaya ya da şiddete maruz kalmasına neden olan “düşmanca” söylemler bütünüdür. Dijital teknolojilerin yaygınlaşmasıyla birlikte, nefret söylemi daha hızlı yayılmakta ve daha geniş kitlelere ulaşabilmektedir.¹ Bu küresel tehdide dikkat çekmek amacıyla **Birleşmiş Milletler Genel Kurulu**, 18 Haziran’ı “**Uluslararası Nefret Söylemiyle Mücadele Günü**” olarak ilan etmiştir. Bu karar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres’in 2021’de başlattığı “**Nefret Söylemine Karşı Küresel Eylem Planı**” doğrultusunda alınmıştır.²

Nefret söyleminin önlenmesi bireylerin yaşam hakkını, eşitliğini ve onurunu korumakla ilişkilidir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO), bu bağlamda eğitim sistemlerinin kilit bir rol oynadığını vurgulamakta ve özellikle genç bireylerin eleştirel düşünme, dijital okuryazarlık, empati ve çeşitliliğe saygı gibi becerilerle donatılmasını önermektedir.³

Bu özel günün amacı, devletler, medya kuruluşları, teknoloji firmaları ve bireyler de dahil olmak üzere ilgili tüm bileşenlerin sorumluluk almasını sağlamaktır. Nefret söyleminin önlenmesi için önleyici ve eğitici politikaların geliştirilmesi son derece önemlidir. Birleşmiş Milletler bu bağlamda, sosyal medya algoritmalarının şeffaflığını artırmayı, çevrimiçi ortamda insan haklarını merkeze alan içerikleri desteklemeyi ve nefret içeriklerinin yayılmasını sınırlamayı önermektedir.² Nefret söyleminin önlenmesi için bireylerin de sorumluluk alması gereken bir gündür. Aşağıda bazı ayrıntılar yer almaktadır:

- ✓ İnternette karşılaşılan nefret söylemlerini bildirerek dijital alanı daha güvenli hale getirmek,
- ✓ Yakın çevremizde bu tür ifadeleri kullanan kişilere yapıcı ve eğitici dille yaklaşmak,
- ✓ Empatiyi ve saygıyı temel alan iletilerle sosyal medyada olumlu içerikler yaymak,
- ✓ Eğitim kurumlarında insan hakları, hoşgörü ve çeşitliliğin konuşulduğu farkındalık etkinliklerine destek olmak.

Nefret söylemi ile mücadele sürecinde **empati dayanışmayı da güçlendirir.**

Bu bağlamda, Avrupa Konseyi de nefret söylemiyle mücadelenin çok paydaşlı yaklaşımlarla güçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir. 2025 yılında 17-20 Haziran tarihleri arasında düzenlenecek olan No Hate Speech Week 2025 etkinliği, yalnızca hukuki değil; aynı zamanda eğitim odaklı, toplumsal ve dijital önlemlerle nefret söyleminin önlenmesine odaklanacaktır. Strasbourg’da gerçekleştirilecek bu çok taraflı etkinlik, Uluslararası Nefret Söylemiyle Mücadele Günü olan 18 Haziran’ı da içine alacak biçimde planlanmış olup, dayanışma, ifade özgürlüğü ve insan onuru temelinde daha dirençli toplumlar inşa etmeyi hedeflemektedir.⁴

Sonuç olarak; nefret söylemi ile mücadele konusunda kapsayıcı ve şiddetten arındırılmış bir gelecek hedefiyle bireysel ve kurumsal önleyici tedbirlerin alınmasının savunulması gerekmektedir.

¹ [İnternet] <https://www.unesco.org/en/countering-hate-speech/need-know> Erişim: 04.06.2025

² [İnternet] <https://www.un.org/en/observances/countering-hate-speech> Erişim: 04.06.2025

³ [İnternet] <https://www.unesco.org/en/articles/what-you-need-know-about-new-guide-addressing-hate-speech-through-education> Erişim: 04.06.2025

⁴ [İnternet] <https://www.coe.int/en/web/combating-hate-speech/no-hate-speech-week-2025> Erişim: 04.06.2025

Bu doküman, Dr. Pınar Türkoğlu Dilbaz tarafından, Prof. Dr. Dilek Aslan danışmanlığında 12.6.2025 tarihinde hazırlanmıştır.

Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Türkoğlu Dilbaz P, Aslan D. 18 Haziran Uluslararası Nefret Söylemiyle Mücadele Günü (2025) Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2024/2025-66 https://halksagligi.hacettepe.edu.tr/diger/2024_2025_ozel_gun.php